

สรุป และขอเสนอแนะ

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้ประกาศนโยบายโดยแนช้ช้ ในการสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศโดยสอดคล้องและเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลไทย ซึ่งในการนี้ญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่ง ที่ให้ความสนใจในการลงทุนในประเทศไทยเช่นเดียวกับประเทศในภูมิภาคเอเชียอื่น ๆ โดยมีเหตุผลในการลงทุนในประเทศไทยพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สามารถส่งกลับไปป้อนโรงงานแม่ที่ประเทศญี่ปุ่นได้ง่าย

2. ตลาดแรงงานมีค่าจ้างต่ำกว่าในประเทศญี่ปุ่นมาก ถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดอัตราค่าแรงขั้นต่ำขึ้นมา ก็ยังต่ำกว่าในประเทศญี่ปุ่นนั่นเอง

3. ระยะทางไม่ไกลจากประเทศญี่ปุ่นมากนัก ทำให้สะดวกในการขนส่ง

4. ประเทศไทยเป็นตลาดสำหรับการส่งออกแหล่งใหญ่แหล่งหนึ่ง

5. ไม่มีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อชาวต่างชาติรุนแรงเหมือนกับใน

บางประเทศ

6. กิจการประเภทอุตสาหกรรมที่ญี่ปุ่นนำเข้ามาลงทุน สามารถที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของผู้บริโภคในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

7. มีนโยบายอย่างแนช้ช้ ในการที่จะไม่ยึดกิจการของชาวต่างชาติที่เข้ามาลงทุนเป็นของรัฐ และถ้าในกรณีจำเป็นก็จะมีการชดเชยให้แก่อุตสาหกรรม

สมควร

8. นโยบายส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทย เป็นการสอดคล้องกับแผนการลงทุนของญี่ปุ่น ที่จะขยายการลงทุนไปในต่างประเทศ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของญี่ปุ่น ไม่เหมาะสำหรับการขยายกิจการด้านอุตสาหกรรมบางชนิด เช่น นโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์เคมีของประเทศไทย

สำหรับปัจจัยที่ไม่เอื้ออำนวย ในการที่จะส่งเสริมการลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทย พอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ในสายตาของนักลงทุนชาวญี่ปุ่น เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอัตราความเสี่ยงภัยสูงมาก เนื่องจากมีอาณาบริเวณติดต่อกับประเทศอินโดจีน ที่เปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นระบอบคอมมิวนิสต์ แต่อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจที่จะลงทุน ปัจจัยทางด้านความเสี่ยงภัยไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการลงทุนมากนัก เพราะปัจจัยหลักที่สำคัญในการพิจารณาตัดสินใจลงทุน ได้แก่ ผลตอบแทนจากการลงทุน และบรรยากาศการลงทุน ซึ่งถ้าปัจจัยทั้งสองนี้ดีพอ ผู้ลงทุนก็อาจจะยินดีที่จะลงทุนในประเทศที่มีอัตราความเสี่ยงภัยสูงก็ได้

2. ประเทศไทยมีรัฐบาลที่ไม่มีเสถียรภาพมั่นคง ซึ่งนับตั้งแต่ปี 2515 เป็นต้นมา มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหลายครั้ง ซึ่งทำให้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศไทยไม่แน่นอน

3. ภาวะตลาดแรงงานในประเทศ มีปัญหาเกี่ยวกับการสไตรค์ของแรงงาน มีกรณีพิพาทเกิดขึ้นอยู่เสมอระหว่างนายจ้างและคนงานโดยไม่เป็นไปตามขั้นตอนกฎหมาย

4. ความล่าช้าและมีพิธีการขั้นตอนมาก ยุ่งยากในการติดต่อกับระบบราชการในประเทศไทย

5. ถึงแม้ว่าประเทศไทย จะมีกฎหมายส่งเสริมการลงทุนมาแล้วหลายฉบับ แต่ขาดการประชาสัมพันธ์ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการลงทุนในประเทศไทย ให้ชาวต่างประเทศที่สนใจที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทยรับรู้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

สรุปผลจากการลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทย ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน ซึ่งเป็นผลจากการวิเคราะห์ในบทความ ๆ ที่ผ่านมา มีผลสรุปและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ขนาดของกิจการ และลักษณะการลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทย

การลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทย ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนนั้น จะลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดกลางมากที่สุด โดยส่วนมากจะลงทุนในอุตสาหกรรมที่มีปริมาณสินทรัพย์ระหว่าง 21-100 ล้านบาท และ 201-1,000 ล้านบาท และสำหรับปริมาณการถือหุ้นของผู้ลงทุนชาวญี่ปุ่น ในบริษัทร่วมทุนญี่ปุ่น-ไทยที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนนั้น ชาวญี่ปุ่นจะถือหุ้นโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 31-50 ของผู้ถือหุ้นทั้งหมดมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

รัฐบาลและคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ควรจะพิจารณาถึงโครงการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่จะมีผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักของประเทศไทยต่อไปในระยะยาว เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปโตะเคมีคอล อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า ตลอดจนอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรมโดยทั่วไป โดยการพิจารณาผลประโยชน์เปรียบเทียบในด้านต่าง ๆ กับสิทธิพิเศษตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ ที่รัฐอาจจะให้แก่อุตสาหกรรมเหล่านี้ มากกว่าอุตสาหกรรมขนาดกลางหรือขนาดเล็ก ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาลงทุนในต่างประเทศ ได้แก่ ผลประโยชน์ตอบแทนและบรรยากาศการลงทุน ซึ่งถ้าประเทศไทยสามารถให้ผลประโยชน์ตอบแทนตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ก็จะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะชักจูงชาวญี่ปุ่นให้พิจารณาลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น

2. การถ่ายทอดเทคโนโลยี และประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ที่คนไทยได้รับจากการร่วมทุนกับญี่ปุ่น

การถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ของผู้บริหาร หรือช่างเทคนิคชาวญี่ปุ่นในบริษัทร่วมทุนญี่ปุ่น-ไทย ที่ได้รับการส่งเสริม นั้น ส่วนมากจะเป็นการถ่ายทอดเฉพาะส่วน (ร้อยละ 53) ที่ถ่ายทอดเพิ่มที่มีจำนวนรองลงมา (ร้อยละ 44) ที่ไม่เต็มใจถ่ายทอดมีน้อยที่สุด ส่วนประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น เทคนิคการผลิต ความรู้ทางด้านการตลาด ความรู้ทางด้านการบริหารและการจัดการที่คนไทยได้รับ จากการร่วมทุนกับชาวญี่ปุ่น นั้น พบว่า ผู้บริหารชาวไทยได้รับประโยชน์และความรู้พอสมควร มีร้อยละ 46 ที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดมีร้อยละ 28 และที่ได้รับประโยชน์น้อยกับไม่ได้รับประโยชน์เลย มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 13 ของทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ

ปัจจัยสำคัญที่ประเทศไทย และประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ มีความต้องการมาก นอกเหนือจากทุนแล้ว เทคโนโลยีสมัยใหม่ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ประเทศไทยต้องการ จากการมาลงทุนของชาวต่างประเทศโดยเฉพาะชาวญี่ปุ่นในทางปฏิบัติ กิจกรรมที่ร่วมลงทุนกับชาวญี่ปุ่นในอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีของญี่ปุ่น นั้น จะต้องจ่ายเงินหรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้แก่เจ้าของเทคโนโลยี ซึ่งนอกเหนือจากผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ที่ต้องจ่ายคืนให้แก่เจ้าของเทคโนโลยีแล้ว ยังอาจจะมีเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ประเทศไทยอาจจะเสียเปรียบ เช่น จะต้องส่งซื้อวัตถุดิบจากประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น หรือได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ใช่ทั้งหมด หรือจะใช้เทคโนโลยีที่ได้รับจากประเทศญี่ปุ่นทำการผลิตสินค้าแข่งขันกับญี่ปุ่นในต่างประเทศไม่ได้ ซึ่งเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้ผู้ร่วมทุนชาวไทยไม่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างเต็มที่ และเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ดังนั้น คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ควรใช้สัญญามาตรฐานที่ไม่ทำให้ผู้ร่วมทุนชาวไทยเสียเปรียบ เช่น การทำสัญญาร่วมกับชาวญี่ปุ่นในอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เทคโนโลยีสูง ควรที่จะระบุไว้โดยชัดเจนลงไปว่า ภายในระยะเวลาที่สมควร โดยที่

ทางฝ่ายไทยได้ให้ผลตอบแทนแก่ผู้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาลงทุนในประเทศไทย ในอัตราที่สูงพอสมควรแล้ว ก็ให้เทคโนโลยีนั้นตกเป็นของคนไทยโดยสมบูรณ์

3. การจ้างงานและขอพิพาทแรงงาน

บริษัทอุตสาหกรรมร่วมทุนญี่ปุ่น-ไทย ที่ได้รับการส่งเสริมทั้งหมด อุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานคนไทยมากที่สุด อุตสาหกรรมที่จ้างแรงงานไทยน้อยที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากการเกษตร และเมื่อพิจารณาทางด้านค่าจ้าง-แรงงานแล้ว อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สิ่งทอจ่ายค่าจ้างให้คนงานไทยโดยเฉลี่ยต่อคนต่ำที่สุด อุตสาหกรรมที่จ่ายค่าจ้างคนงานไทยโดยเฉลี่ยต่อคนสูงที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ ทั้งนี้เพราะอุตสาหกรรมสิ่งทอจะจ้างแรงงานหญิงเป็นส่วนมาก ส่วนอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องการแรงงานที่มีความรู้ความชำนาญสูง และเมื่อพิจารณาทางด้านการพิพาทแรงงานพบว่า อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สิ่งทอเป็นอุตสาหกรรมที่มีการหยุดงานมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการกำหนดอัตราค่าแรงขั้นต่ำ กฎหมายแรงงาน และศาลแรงงานเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น ก่อนที่ชาวญี่ปุ่นจะมาดำเนินงานในประเทศไทยสมควรที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจะได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านแรงงาน ตลอดจนกฎหมายข้อบังคับของทางฝ่ายไทยให้กับทางฝ่ายญี่ปุ่นได้เรียนรู้เสียก่อน เพื่อที่จะได้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง และในขณะเดียวกันทางฝ่ายไทย โดยกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ก็สมควรที่จะชี้แจงในรายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติ เมื่อมีปัญหาแรงงานเกิดขึ้น ให้แก่กลุ่มแรงงานหรือสหภาพแรงงานต่าง ๆ ในประเทศไทยได้ทราบ เพื่อให้มีการปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายอย่างเคร่งครัด เป็นการป้องกันมิให้เกิดการนัดหยุดงานอย่างพร่ำเพรื่อหรือผิดกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทั้งนายจ้างและคนงาน ซึ่งเชื่อว่าถ้ามีการปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดโดยเคร่งครัด ก็จะเป็นการป้องกันและ

ซักปัญหาข้อพิพาทแรงงานอย่างไ้ผล ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการชักจูงให้ผู้ลงทุนชาวญี่ปุ่นและชาวต่างประเทศอื่น ๆ เข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น

4. แหล่งที่มาของวัตถุดิบ เครื่องจักร และอุปกรณ์การผลิตต่าง ๆ

ในบรรดาวัตถุดิบ เครื่องจักร และอุปกรณ์การผลิตต่าง ๆ ของบริษัทร่วมทุนญี่ปุ่น-ไทยที่ได้รับการส่งเสริมนั้น ปรากฏว่ามาจากต่างประเทศครึ่งหนึ่ง และใช้ของที่ผลิตได้ภายในประเทศไทยประมาณครึ่งหนึ่ง ในบรรดาอุปกรณ์การผลิตที่มาจากต่างประเทศนั้น ส่วนมากจะมาจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นเครื่องจักรและวัตถุดิบมาเป็นส่วนใหญ่ และบรรดาอุปกรณ์การผลิต วัตถุดิบ อะไหล่ และเครื่องจักรที่มาจากต่างประเทศนั้น สามารถใช้ของที่มีหรือผลิตได้ภายในประเทศประมาณร้อยละ 49.5 ของอุปกรณ์การผลิตทั้งหมดที่มาจากต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ในบรรดาปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ในบริษัทร่วมทุนญี่ปุ่น-ไทยที่ได้รับการส่งเสริม ไม่นิยมใช้ของที่ผลิตได้ภายในประเทศนั้น สาเหตุส่วนใหญ่เนื่องจากว่าคุณภาพและความทนทานสู้ของที่ผลิตในต่างประเทศไม่ได้ ซึ่งเป็นข้อที่น่าสนใจมาก โดยประสบการณ์จากประเทศญี่ปุ่นเอง โดยในระยะแรก ๆ การผลิตเครื่องจักร อะไหล่ เครื่องกล ต่างที่ของประเทศญี่ปุ่นเอง ก็มีคุณภาพสู้ของที่ผลิตในต่างประเทศไม่ได้เช่นกัน แต่เนื่องจากรัฐบาลญี่ปุ่นให้การสนับสนุนพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตอย่างเต็มที่ จนกระทั่งในปัจจุบัน เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องกล และเทคโนโลยีต่าง ๆ ของประเทศญี่ปุ่นมีคุณภาพสูงทัดเทียมกับต่างประเทศ โดยเฉพาะเครื่องจักรและเทคโนโลยีของญี่ปุ่นบางอย่างมีความก้าวหน้าและคุณภาพสูงกว่าของที่ผลิตในอเมริกาหรือยุโรปเสียอีก และเมื่อพิจารณาถึงประเทศไทยปัจจุบัน พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนก็ได้มีข้อกำหนดระยะเวลาให้บริษัทที่ได้รับการส่งเสริม ต้องใช้วัตถุดิบและปัจจัยการผลิตภายในประเทศในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น แต่วัตถุประสงค์ในข้อนี้ยังไม่ได้ผลอย่างจริงจัง เนื่องจากยังขาดมาตรการ

ควบคุมที่เข้มงวดและขึ้นอยู่กับคุณภาพของอุปกรณ์ภายในประเทศซึ่งที่กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ควรพิจารณาการให้สิทธิและผลประโยชน์แก่กิจการที่ใช้ วัสดุคืบและอุปกรณ์การผลิตภายในประเทศ สูงกว่าที่ให้กับกิจการที่ใช้ปัจจัยการผลิตจาก ต่างประเทศ โดยการพิจารณาให้ตามสัดส่วนที่ใช้และมีการควบคุมอย่างจริงจัง ก็จะเป็น การชักจูงให้บรรดาอุตสาหกรรมเหล่านี้หันมาใช้ของที่ผลิตในไทยมากขึ้น ซึ่ง นอกจากจะเป็นการสงวนไว้ซึ่งเงินตราต่างประเทศแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรม ผลิตวัสดุคืบและเครื่องจักรกล อันเป็นอุตสาหกรรมหลักในการพัฒนาอุตสาหกรรมอื่น ๆ ต่อไปในระยะยาวอีกด้วย

5. ปัญหา หรืออุปสรรคในการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศของบริษัทร่วมทุน ญี่ปุ่น-ไทยที่ได้รับการส่งเสริม

นโยบายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของรัฐบาลไทยในการส่งเสริมการลงทุน คือ การผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ปรากฏว่าบริษัทร่วมทุนญี่ปุ่น-ไทยที่ ได้ รับการส่งเสริมผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ เป็นส่วนใหญ่ คือจะจำหน่ายภายใน ประเทศระหว่างร้อยละ 61 - 100 ของยอดขายทั้งหมด โดยอุตสาหกรรมที่ส่งผลิตภัณฑ์ ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศมากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ แต่อุตสาหกรรมผลิตผล จากการเกษตรส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายยังประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด และอุตสาหกรรมเครื่องกล และ เครื่องไฟฟ้าผลิตขึ้นโดยจำหน่ายภายในประเทศมากที่สุด สำหรับปัญหาหรืออุปสรรคใน การส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศที่สำคัญที่สุดได้แก่ ปัญหาทางด้านการตลาดใน ต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาทางการตลาดในต่างประเทศ นับว่าเป็นปัญหาใหญ่สำหรับการค้าระหว่าง ประเทศในปัจจุบัน ทั้งนี้ เนื่องจากความรูความชำนาญในด้านการตลาดของประเทศไทย ยัง ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งนอกจากสมควรที่จะให้มีการพัฒนาวิชาการทางการตลาด ให้ทันสมัยยิ่งขึ้นแล้ว สิ่งสำคัญที่พิจารณาอีกประการหนึ่ง คือ

Net work ด้านการค้าในต่างประเทศ ซอขายและอำนาจการควบคุมตลาดของ
 ต่างประเทศ สมควรที่จะมีการเข้าร่วมกับบริษัทที่มีตลาดในต่างประเทศอย่างแน่นอน
 อยู่แล้ว เป็นลักษณะการแบ่งผลประโยชน์ร่วมกัน โดยการใช้บริษัท Trading Companies
 ของญี่ปุ่นในประเทศไทยให้เป็นประโยชน์ นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐในต่างประเทศ
 เช่น ทูตพาณิชย์ ควรจะเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการที่จะทราบถึงภาวะการค้า
 รสนิยมและสภาพการแข่งขันในต่างประเทศที่ประจำอยู่ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์สำหรับการส่ง
 สินค้าออกของประเทศไทยเป็นอย่างมาก และยังเป็นแนวทางในการเลือกส่งเสริม
 อุตสาหกรรมที่เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศอีกด้วย นอกจากนี้สิ่งที่รัฐบาลยังต้อง
 ส่งเสริมและกระทำอย่างจริงจัง คือ การปรับปรุงขั้นพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกใน
 การส่งออก เช่น ท่าเรือน้ำลึก เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing
 Zone) การอำนวยความสะดวกในพิธีการศุลกากร เป็นต้น

6. ปัญหาเกี่ยวกับการซัดของเสียที่อาจจะก่อให้เกิดสภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ

เป็นที่น่าสังเกตว่า ไบรรคอุตสาหกรรมร่วมทุนญี่ปุ่น-ไทยที่ได้รับการส่งเสริม
 นั้น ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58) มีกากหรือของเสียที่อาจจะก่อให้เกิดสภาวะสิ่งแวดล้อม
 เป็นพิษ ซึ่งได้มีการติดตั้งเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ในการป้องกัน หรือซัดของเสียแล้ว

ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบัน เนื่องจากประเทศญี่ปุ่น มีกฎหมายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมที่มีกากหรือ
 ของเสียที่อาจจะก่อให้เกิดสภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ โดยมีข้อห้ามอย่างเข้มงวด และมี
 บทลงโทษอย่างรุนแรง ดังนั้นอุตสาหกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง
 โยกย้ายอุตสาหกรรมของตน ไปลงทุนในประเทศที่กำลังต้องการ และกฎหมายเกี่ยวกับ
 เรื่องนี้ยังไม่เข้มงวดมากนักสำหรับในกรณีของประเทศไทย มีข้อเสนอแนะดังนี้

- 6.1 พิจารณาอุตสาหกรรมที่จะเข้ามาลงทุนว่ามีมาก หรือของเสียที่อาจจะก่อให้เกิดสภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษหรือไม่
- 6.2 บริษัทหรืออุตสาหกรรมที่ขอรับการส่งเสริมมีมาตรการในการป้องกันอย่างไร
- 6.3 ถึงแม้ว่าจะมีเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ในการซัดของเสียที่มีประสิทธิภาพ ก็ไม่สมควรที่จะอนุญาตให้ก่อตั้งในที่ชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียง
- 6.4 เมื่ออนุญาตให้ทำการก่อตั้ง และให้การส่งเสริมการลงทุนแล้ว ควรจะมีการตรวจตราอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ
- 6.5 ถ้าการป้องกันหรือการซัดของเสียไม่มีประสิทธิภาพ ให้ทำการแก้ไข ในระยะเวลาที่สมควร ถ้ายังแก้ไขไม่ได้ให้พิจารณาปิดโรงงานและยกเลิกการส่งเสริมโดยทันที
- 6.6 สมควรที่จะมีบัญชีรายชื่ออุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดสภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และห้ามไม่ให้ลงทุนในประเทศไทยโดยเด็ดขาด (Black list)

7. ปัญหาทางด้านการเมืองระหว่างประเทศ อันมีผลกระทบต่อการลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทย

เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองระหว่างประเทศในภูมิภาคอินโดจีน ขอมกระทบต่อการลงทุนจากต่างประเทศบ้างไม่มากนักน้อย จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีความเห็นว่าการกระทบกระเทือนบ้างแต่ไม่มากนักมีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ผู้ที่มีความเห็นว่าการไม่กระทบกระเทือนเลย และที่มีความเห็นว่าการกระทบกระเทือนมากมีจำนวนน้อยที่สุด ซึ่งทำให้ผู้ลงทุนมีความคิดที่จะรออุตสาหกรรมต่อไปมีจำนวนร้อยละ 24 ของผู้ลงทุนทั้งหมด กล่าวคือในจำนวนผู้ที่รออุตสาหกรรมนี้ อาจจะถอนการลงทุนออกไปถ้าสถานการณ์เลวร้ายลง ส่วนผู้ที่มีความคิดที่จะไม่ถอนการลงทุนออกไปมีจำนวนถึงร้อยละ 75 ของผู้ลงทุนทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ

รัฐบาลจะต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างเร่งด่วน ให้ผู้ลงทุนชาวญี่ปุ่น และชาวต่างประเทศอื่น ๆ ทราบถึงภาวะที่แท้จริงในประเทศไทย และที่สำคัญรัฐบาล จะต้องพยายามรักษาเสถียรภาพให้มั่นคง เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่ระบบการเมือง การปกครองภายในประเทศ ให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมยิ่งขึ้น เพื่อให้ ภาคชนบทและภาคการเกษตรของประเทศมีรายได้เพิ่มมากขึ้น อันเป็นการฟื้นฟูและรักษา เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศให้มั่นคง ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยส่งเสริม บรรยากาศการลงทุนอย่างแท้จริง

บทสรุป

1. การลงทุนของญี่ปุ่นมีความสำคัญมากในประเทศไทย การลงทุนของญี่ปุ่น เป็นการลงทุนจากต่างประเทศมากที่สุด ในบรรดาประเทศต่าง ๆ ที่เข้ามาลงทุนใน ประเทศไทย โดยได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน แต่เมื่อเปรียบ เทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกันแล้ว ญี่ปุ่นลงทุนในประเทศไทยน้อยที่สุดในบรรดา 5 ประเทศอาเซียน ดังนั้น ถ้าประเทศไทยต้องการจะให้การลงทุนของญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นใน อนาคต นโยบายการลงทุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรจะนำรูปแบบที่ดี จากกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาวะในประเทศไทย นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจะต้องปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และซื่อตรงอีกด้วย

2. การลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทย โดยส่วนมากอยู่ในกรุงเทพมหานคร และใกล้เคียง ซึ่งทำให้ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจระหว่างภาคชนบทกับเมือง เพิ่มขึ้น รัฐบาลควรมีนโยบายในการส่งเสริมและกระจายภาคอุตสาหกรรมไปสู่ ชนบทให้มากขึ้นในอนาคต โดยรัฐบาลจะต้องปรับปรุง อำนวยความสะดวกทางด้านการคมนาคม การขนส่ง และการสาธารณูปโภคให้เพิ่มมากขึ้นในภาคชนบทของประเทศ

3. การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีของผู้ป้อนที่ให้แก่ผู้รวมทุนชาวไทยยังไม่เป็นผลดีและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้ เนื่องจากข้อจำกัดในระหว่างการทำสัญญาร่วมทุน และปัญหาของความไม่เท่าเทียมกันในอำนาจการจัดการ รัฐบาลโดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สมควรจะร่วมมือกับรัฐบาลผู้ป้อน หรือหน่วยงานเอกชนในการอบรมบุคลากรไทยให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพราะเท่าที่ผ่านมามีบริษัทร่วมทุนผู้ป้อนในประเทศไทยส่วนมาก มักจะส่งงานเทคนิคการผลิต และเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยการจ้างช่างเทคนิคหรือนักวิชาการของชาติตนเองเท่านั้น

4. รัฐบาลควรให้ความสนับสนุนแก่อุตสาหกรรมที่ผลิตเครื่องจักร อุปกรณ์การผลิต และอะไหล่ต่าง ๆ ของคนไทยให้มากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักภายในประเทศ มิฉะนั้นช่องว่างความเจริญทางด้านเทคนิคระหว่างไทยกับผู้ป้อนก็ยังคงอยู่ในระดับเดิม หรืออาจจะเลวร้ายยิ่งกว่าเดิม ตัวอย่างเช่น เครื่องจักรทอผ้าในประเทศไทย ส่วนมากจะเป็นเครื่องจักรที่ประเทศผู้ป้อนเลิกใช้แล้วประมาณ 10 ปี อีก 10 ปีข้างหน้าไทยก็ต้องเปลี่ยนเครื่องจักรใหม่ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะประเทศไทยไม่ได้มีการพัฒนาความรู้ทางด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์ ในขณะที่ประเทศผู้ป้อนพัฒนาไปตลอดเวลา

ทางด้านอะไหล่ รัฐบาลควรมีนโยบายในการสนับสนุนให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเครื่องจักรและเครื่องยนตต่าง ๆ โดยการสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตอะไหล่ภายในประเทศให้เป็นมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน เป็นการสนับสนุนให้เครื่องจักรและเครื่องยนตภายในประเทศสามารถใช้อะไหล่รวมกันได้ โดยไม่จำกัดประเภท ชนิด และยี่ห้อ เพื่อเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจทั้งระบบให้มีการผลิตขนาดใหญ่ขึ้นและเข้มแข็งขึ้น (Mass Production)

5. การลงทุนของผู้ป้อนในประเทศไทย ต้องอาศัยการสั่งวัตถุดิบ เครื่องจักร และอุปกรณ์การผลิตต่าง ๆ จากผู้ป้อนเข้ามาเป็นจำนวนมากทำให้เศรษฐกิจของไทยต้องขึ้นอยู่กับผู้ป้อนเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งการลงทุนของผู้ป้อนในประเทศไทย เป็นลักษณะการผลิตเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ ผลิตผลสินค้าที่ส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ หรือส่งกลับไปจำหน่าย

ยังประเทศญี่ปุ่นเอง มีสัดส่วนน้อยมาก ดังนั้น ถึงแม้ว่าการเพิ่มขึ้นของการลงทุนจากต่างประเทศจะเป็นสิ่งที่ประเทศไทยต้องการ แต่การมีเอกราชทางเศรษฐกิจก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้ามไป รัฐบาลควรจะสนับสนุนการลงทุนของอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และในขณะเดียวกันก็ไม่ควรส่งเสริมการค้าขายเข้าตัวตึกขีบ หรือเครื่องจักรต่าง ๆ ที่อาจจะใช้ของที่ผลิตได้ภายในประเทศแทนได้

6. ในปัจจุบันประเทศไทยยังมีความต้องการเงินทุน เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมหลัก หรืออุตสาหกรรมที่ประเทศไทยยังขาดแคลน เช่น อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เคมีและอื่น ๆ ซึ่งอุตสาหกรรมต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะทำให้สภาพสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ หรือที่เรียกว่ามลภาวะ โดยเฉพาะปัญหาน้ำเสีย อากาศเป็นพิษต่าง ๆ ดังนั้น รัฐบาลจะต้องวางมาตรการอย่างเคร่งครัด มีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อควบคุมมิให้เกิดมลภาวะไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยตรงหรือโดยอ้อมอันเป็นผลมาจากการผลิตของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย

7. การลงทุนจากต่างประเทศ จะมีผลต่อการสะสมทุนภายในประเทศ ซึ่งจะ ทำให้แนวโน้มการลงทุนในอนาคตเพิ่มขึ้นได้นั้น จะต้องอยู่ในเงื่อนไขที่ว่าต่างชาติจะต้องสะสมเงินทุนไว้ในประเทศ แต่เท่าที่ผ่านมามีปรากฏว่า ในช่วงปี 2511 - 2522 ญี่ปุ่นส่งเงินกลับคืนไปยังประเทศไทยในรูปแบบประโยชน์จากการลงทุนคิดเป็นมูลค่าถึง 3,002.7 ล้านบาท ในขณะที่การนำเงินเข้ามาลงทุนเป็นมูลค่า 5,950.3 ล้านบาท (พ.ศ. 2509 - 2522) ทำให้การสะสมทุนสุทธิจากญี่ปุ่นในประเทศไทยมีไม่มากนัก อย่างไรก็ตามการอนุญาตให้ส่งเงินกลับคืนไปยังประเทศของตนในรูปแบบของกำไร เงินปันผล ค่าการจัดการ ค่าลิขสิทธิ์และค่าลิขสิทธิ์ข้อมเป็นการสร้างบรรยากาศของการลงทุน เพื่อชักจูงให้ชาวต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น วิธีการแก้ไขปัญหานี้ ควรกระทำในทางอ้อม เพื่อชักจูงให้ผู้ลงทุนต่างชาติ นำผลกำไรกลับมามูลงทุนเพิ่มขึ้น โดยการปรับปรุงบรรยากาศการลงทุนให้ดีขึ้น อยู่เสมอ นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและนโยบายการค้าต่างประเทศต้องแนบเนียน และสอดคล้องกันเพื่อให้ผู้ลงทุนต่างชาติทราบนโยบายที่แน่ชัดยิ่งขึ้น

8. กล่าวโดยสรุปแล้ว การลงทุนจากต่างประเทศจะได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใด ต้องทำการพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วน เมื่อพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมดแล้ว การลงทุนของต่างประเทศในกรณีการลงทุนของญี่ปุ่น จนบัดนี้ยังไม่สามารถจะถือว่าเป็นรูปแบบที่ที่ดีที่สุด สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจากจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของผู้ลงทุนต่างชาติ คือกำไรและผลตอบแทน การที่จะมุ่งหวังให้มูลลงทุนเหล่านั้น เข้ามาลงทุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศทั้งหมดยอมเป็นไปโดยยาก ดังนั้นประเทศไทยจึงไม่ควรที่จะพึ่งพาการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อนำประเทศไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมแต่เพียงประการเดียว การส่งเสริมการลงทุนควรจะเป็นการส่งเสริมเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยการซื้อเทคโนโลยีเทคนิคการผลิตจากต่างประเทศโดยตรง จะมีประโยชน์ไม่น้อยกว่าการรวมลงทุนจากต่างประเทศ เพราะเมื่อประเทศไทยสามารถพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้ด้วยตนเอง สามารถยืนอยู่บนขาของตัวเองได้ในอนาคต ประเทศไทยก็จะมี ความเจริญความก้าวหน้า และความเป็นเอกราชทางเศรษฐกิจ มากกว่าที่จะมุ่งหวังรับความช่วยเหลือ โดยการลงทุนจากต่างประเทศเพียงประการเดียว